

Вашите социалноосигурителни права

в Обединеното кралство

Социална Европа

Европейска комисия

Информацията, предоставена в настоящия наръчник, е подготвена и актуализирана в тясно сътрудничество с националните кореспонденти на Системата за взаимно информиране за социалната закрила (MISSOC). Повече информация за мрежата MISSOC е достъпна на адрес: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=bg&catId=815>

Настоящият наръчник предоставя общо описание на режима за социално осигуряване в съответните държави. Допълнителна информация можете да получите от други публикации на Системата за взаимно информиране за социалната закрила (MISSOC), които са достъпни на горепосочената интернет страница. Можете да се свържете и с компетентните органи и институции, посочени в приложение I към настоящия наръчник.

Европейската комисия и всички лица, действащи от името на Комисията, не носят отговорност за ползването на информацията, която се съдържа в настоящата публикация.

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава I: Въведение, организация и финансиране	6
Въведение	6
Организация на социалната закрила	7
Финансиране	8
Вашето право на обезщетения за социална сигурност при преместване в рамките на Европа	8
Глава II: Здравни грижи	10
Кога имате право на здравни грижи?	10
Какво е покритието?	10
Как се осъществява достъпът до здравни грижи?	11
Вашето право на обезщетения за здравни грижи при преместване в рамките на Европа	11
Глава III: Парични обезщетения за болест	12
Кога имате право на парични обезщетения за болест?	12
Какво е покритието?	12
Как се осъществява достъпът до парични обезщетения за болест?	12
Вашето право на парични обезщетения за болест при преместване в рамките на Европа	13
Глава IV: Обезщетения за майчинство и бащинство	14
Обезщетения за майчинство и бащинство	14
Какво е покритието?	15
Как се осъществява достъпът до обезщетения за майчинство и бащинство?	16
Вашето право на обезщетения за майчинство и бащинство при преместване в рамките на Европа	16
Глава V: Обезщетения за инвалидност	17
Кога имате право на обезщетения за инвалидност?	17
Какво е покритието?	17
Как се осъществява достъпът до обезщетения за инвалидност?	18
Вашето право на обезщетения за инвалидност при преместване в рамките на Европа	18
Глава VI: Пенсии и обезщетения за старост	19
Кога имате право на обезщетения за старост?	19
Какво е покритието?	19

Как се осъществява достъпът до обезщетения за старост?	20
Вашето право на обезщетения за старост при преместване в рамките на Европа	20
Глава VII: Обезщетения за преживели лица	21
Кога имате право на обезщетения за преживели лица?	21
Какво е покритието?	21
Как се осъществява достъпът до обезщетения за преживели лица?	22
Вашето право на обезщетения за преживели лица при преместване в рамките на Европа	22
Глава VIII: Обезщетения при трудови злополуки и професионални болести 23	
Кога имате право на обезщетения за трудови злополуки и професионални болести?	23
Какво е покритието?	23
Как се осъществява достъпът до обезщетения за трудови злополуки и професионални болести?	24
Вашето право на обезщетения за трудови злополуки и професионални болести при преместване в рамките на Европа	24
Глава IX: Семейни обезщетения	25
Кога имате право на семейни обезщетения?	25
Какво е покритието?	25
Как се осъществява достъпът до семейни обезщетения?	25
Вашето право на семейни обезщетения при преместване в рамките на Европа	25
Глава X: Безработица	27
Кога имате право на обезщетения за безработица?	27
Какво е покритието?	27
Как се осъществява достъпът до обезщетения за безработица?	28
Вашето право на обезщетения за безработица при преместване в рамките на Европа	28
Глава XI: Минимални средства	29
Кога имате право на обезщетения във връзка с минимални средства?	29
Как се осъществява достъпът до обезщетения за минимални средства?	30
Вашето право на обезщетения за минимални средства при преместване в рамките на Европа	30
Глава XII: Дългосрочни грижи	31
Кога имате право на дългосрочни грижи?	31

Какво е покритието?	31
Как се осъществява достъпът до дългосрочни грижи?	32
Вашето право на дългосрочни грижи при преместване в рамките на Европа	32
Приложение I: Полезни адреси и интернет страници.....	33
Приложение II: Специални парични обезщетения независещи от вноски	35

Глава I: Въведение, организация и финансиране

Въведение

Схемите за национална сигурност на Обединеното кралство включват:

- националната осигурителна схема, която предоставя парични обезщетения за болест, безработица, смърт на партньор, пенсиониране и др. Хората придобиват право на тези обезщетения чрез плащане на национални осигурителни вноски;
- Националната служба по здравеопазване (НСЗ), която предоставя медицинско, зъболекарско и оптично лечение и която обичайно е на разположение безплатно само за хора, които живеят във Великобритания и Северна Ирландия;
- схемите за обезщетения за деца и за данъчен кредит за деца, които осигуряват парични обезщетения за хора, отглеждащи деца;
- обезщетения без плащане на вноски за определени категории лица с увреждания или лица, полагащи грижи;
- други законово установени плащания, извършвани от работодателите в полза на служителите при раждане или осиновяване на дете .

Обикновено автоматично ви се издава национален осигурителен номер, когато достигнете 16-годишна възраст. Ако не сте получили номер когато започвате работа, трябва да кандидатствате за такъв номер.

Национални осигурителни вноски

Вноските към националната осигурителна схема се разделят на пет класа:

1. Като служител вие ще заплащате основни вноски от клас 1, ако доходите ви са над основния праг. Вноските ви ще представляват процент от вашия седмичен доход до максималния размер на доходите (МРД) и ще бъдат приспадани от възнаграждението ви. Ако доходите ви са над МРД, вноските също ще бъдат приспадани от възнаграждението ви; това се нарича допълнителен размер. Ако доходите ви са под основния праг, но над минималния размер на доходите, ще се счита, че сте плащали вноски, за да запазите правото на обезщетение. Вашият работодател плаща вторични вноски от клас 1, ако доходите ви превишат вторичния праг. Вноските на работодателя не се приспадат от вашето възнаграждение, а са задължение на вашия работодател.
2. Ако сте самостоятелно заето лице и вашите доходи са над прага за освобождаване на малък бизнес, трябва да плащате вноски от клас 2. Вноските от клас 2 са платими с фиксиран размер. Ако вашите облагаеми приходи или печалба са между прага на необлагаемия минимум за подоходен данък и горния праг на приходите (ГПП), вие ще сте задължени да плащате също вноски от клас 4. Ако приходите ви са над ГПП, вноските също ще бъдат приспадани от приходите ви в допълнителен размер. Вноските от клас 4 не се вземат предвид за целите на обезщетенията.
3. Вноските от клас 3 са доброволни и се вземат предвид само за основна пенсия за прослужено време и за обезщетения за близки на починалото лице. Те могат да бъдат плащани, ако не дължите основни вноски от клас 1, ако сте освободени от плащане на вноски от клас 2 или ако вашето осигурително досие не е достатъчно за придобиване на право на обезщетенията, изброени по-горе. Вноските от клас 3 са платими с фиксиран размер.
4. Специални правила се прилагат за определени лица, включително моряци и летци.

5. Ако сте работодател, може също да дължите вноски от клас 1А върху повечето обезщетения в натура, отпускани на служителите, например автомобили, предоставени за частно ползване и автомобилно гориво.

Допълнителна информация относно текущите ставки на вноските е предоставена на интернет страницата на Кралската служба за приходи и митници: <http://www.hmrc.gov.uk>

Кредити

При определени обстоятелства вноските могат да бъдат начислени във вашето национално осигурително досие, дори ако на практика не сте ги платили. Такъв е например случаят за периодите, когато сте неработоспособни поради болест или безработица. Кредитите могат да помогнат да придобиете право на някои обезщетения. За повечето обезщетения обаче трябва действително да сте платили вноски в определен размер.

Обезщетения — общи положения

Паричните обезщетения в рамките на националната осигурителна схема зависят от вашето осигурително досие. Преди да имате право на обезщетения, трябва да е заплатен минимален размер осигурителни вноски. Обратно, правото на лечение, включително зъболекарско и оптично лечение, не зависи от национални осигурителни вноски. В случай на пребиваване във Великобритания то се предоставя в рамките на Националната служба по здравеопазване, а в Северна Ирландия — в рамките на Службата по здравеопазване и услуги за социални грижи.

За да имате право на парични обезщетения за болест, майчинство или безработица, трябва да удовлетворявате определени условия за осигурителни вноски. Те са описани в глави II, IV и X. Внасяните от вас осигурителни вноски в други държави-членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария също могат да бъдат взети предвид, за да бъдат изпълнени тези условия. Правото на пенсия за старост или при смърт на съпруга или партньора зависи от вашия (или на вашия съпруг или партньор) осигурителен стаж във всички държави-членки, в които сте работили. Вноските от клас 2 (вижте по-горе) могат да се използват за удовлетворяване на условията за осигурителни вноски за парични обезщетения.

Важно е обезщетенията да бъдат заявени своевременно, тъй като забавянето на заявленията може да доведе до загуба на тези обезщетения.

Жалби

Когато е взето решение относно вашето заявление за парично обезщетение, ще бъдете информирани относно решението и това как да го оспорите. Това ще включва правото ви на обжалване пред независим съд.

Организация на социалната закрила

Службата по труда и пенсиите (DWP) отговаря за отпускането на повечето обезщетения за социална сигурност. Кралската служба за приходи и митници е отговорна за събирането и вписването на осигурителни вноски и оценката и изплащането на данъчни кредити за семейства с деца на издръжка и работещи лица с ниски доходи. Тя се разпорежда също с обезщетението за деца и помощта за попечител.

Местните органи се разпореждат с обезщетението за жилищно настаняване и намалението на местни данъци. Службата за бизнес, иновации и умения е

отговорна за разработване на политики и законодателство относно отпуска и заплащането за отглеждане на малко дете. Работодателите са отговорни за заплащане на законово установено обезщетение за отпуск по болест, законово установено обезщетение за майчинство, законово установено обезщетение за гледане на малко дете от бащата и законово установено обезщетение при осиновяване.

Органите на Националната служба по здравеопазване се финансират с цел осигуряване на здравни услуги на местното население чрез договори с тръстове на НСЗ и с други доставчици на услуги и професионалисти. Услуги за социални грижи се предоставят или закупуват от местните органи в обхвата на финансова и законодателна рамка, определяна от Министерството на здравеопазването.

Диаграма с общ преглед на съответните публични органи, ангажирани с обезпечаването на законово установени обезщетения за социална сигурност, е представена в [края на настоящия наръчник](#).

Лицата могат да изберат да се включат в частно здравно осигуряване, или пък работодателите могат да предложат да посрещат разходите за частно лечение.

Финансиране

Системата за социална сигурност се финансира от националните осигурителни вноски, изплащани от работодатели и служители, както и от общите данъчни приходи. Съществуват съществени разлики между обезщетенията, основани на осигуряване, и обезщетенията, свързани с категория и доходи/активи.

Вашето право на обезщетения за социална сигурност при преместване в рамките на Европа

Системите за социална сигурност в европейските държави са различни, поради което са създадени разпоредби на ЕС за тяхното координиране. Общи правила, гарантиращи достъп до социални обезщетения, са важни, за да се избегне поставянето на европейски работници и други осигурени лица в неблагоприятно положение при упражняване на тяхното право на свободно движение. Тези правила са основани на четири принципа.

- Когато се движите в рамките на Европа, вие винаги сте осигурени по законодателството на една единствена държава-членка: по правило, ако сте в активна заетост, това ще е държавата, където работите, а ако не сте в активна заетост – държавата, където пребивавате.
- Принципът на равното третиране гарантира, че вие имате същите права и задължения като гражданите на държавата, в която сте осигурени.
- При необходимост периоди на осигуряване в други държави на ЕС могат да се вземат предвид при отпускане на обезщетение.
- Парични обезщетения могат да се „пренасят“ ако живеете в държава, различна от държавата на осигуряване.

Можете да разчитате на разпоредбите на ЕС за координация на социалната сигурност в 27-те държави-членки на ЕС, Норвегия, Исландия, Лихтенщайн (ЕИП) и Швейцария (общо 31 държави).

В края на всяка глава е предоставена обща информация за разпоредбите на ЕС. Допълнителна информация относно координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване в ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или

Швейцария може да бъде намерена на адрес: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Глава II: Здравни грижи

Кога имате право на здравни грижи?

Общопрактикуващите лекари са самостоятелно заети и имат договори за доставка на услуги за Националната служба по здравеопазване. Общопрактикуващите лекари имат известна свобода на преценка при приемането на заявления за включване в техния списък с пациенти. Те обаче не могат да отхвърлят заявител на основата на раса, пол, социална класа, възраст, религия, сексуална ориентация, външен вид, увреждане или здравословно състояние. В Северна Ирландия пациентите трябва да са обичайно пребиваващи, за да се регистрират при общопрактикуващ лекар. Пациентите, които имат право по договореностите за Европейска здравноосигурителна карта (ЕЗОК), ще бъдат лекувани безплатно, без да е необходимо да се регистрират.

Ако се нуждаете от болнично лечение или от консултация със специалист, вашият лекар към НСЗ ще ви ги организира. При спешен случай можете да бъдете приети директно в болница.

Регистрацията при общопрактикуващ лекар не означава непременно, че имате право на безплатно болнично лечение към НСЗ. Ако обичайно пребивавате в Обединеното кралство (т.е. живеете там законно и постоянно), имате право на безплатно болнично лечение към НСЗ. В други случаи, ако сте освободени от такси съгласно Наредбите за НСЗ от 2011 г. (такси за чуждестранни посетители) в актуалната им редакция (например чрез законно наемане на работа от работодател, установен в Обединеното кралство), по същия начин вие имате право на безплатно болнично лечение към НСЗ. В Северна Ирландия еквивалентното законодателство е Разпоредбата относно правилата за здравни услуги за лица, които не са обичайно пребиваващи от 2005 г. в актуалната им редакция. Вашият съпруг/партньор и вашите деца под 16-годишна възраст (или под 19, заети с целодневно обучение) също имат право на безплатно болнично лечение към НСЗ, в случай че живеят с вас постоянно или ако самите те отговарят на горните изисквания. Не е необходимо да плащате национални осигуровки или данъци.

За да имате достъп до безплатно болнично лечение към НСЗ съгласно законодателството на ЕС, ако сте в Обединеното кралство временно, но продължавате официално да пребивавате в друга държава от ЕИП или Швейцария, когато се намирате в Обединеното кралство трябва да носите валидна Европейска здравноосигурителна карта (ЕЗОК) от вашата страна на произход. Ако не разполагате с тази ЕЗОК, може да заплащате такси. ЕЗОК ви дава право, без заплащане, на всякакво лечение, което е клинично необходимо по време на вашия престой, за да се избегне необходимостта да се връщате у дома преди края на вашия планиран престой. Тя не ви позволява да търсите безплатно лечение в Обединеното кралство — за да ползвате планирано лечение безплатно, ще трябва да бъдете официално насочени към Обединеното кралство от вашата държава на произход с формуляр E112/S2.

Какво е покритието?

Почти всички лекари, общопрактикуващи лекари, оптици и много зъболекари участват в НСЗ. По всяко време можете да изберете зъболекар или оптик, който взема участие в НСЗ. Тъй като лекарите, зъболекарите и оптиците, участващи в НСЗ, са свободни да лекуват пациенти на частни начала, срещу съответно заплащане, трябва да се уверите, че общопрактикуващият лекар желае да работи в рамките на

НСЗ. Разходите за частно лечение не се възстановяват от НСЗ. Те са ваша собствена отговорност.

Обикновено пациентът трябва да доплати известна сума към разходите за предписани лекарства, зъболекарски услуги и някои апарати (например перуки и текстилни опори), макар че определени лица, по-специално деца и лица, получаващи определени социално-осигурителни обезщетения, не трябва да плащат някои или всички разходи. Достъпът до очните прегледи и подпомагането на разходите за очила от НСЗ е достъпен само за определени лица; всички останали трябва да заплатят частно за оптични услуги.

Как се осъществява достъпът до здравни грижи?

Имената и адресите на общопрактикуващите лекари, зъболекари и оптици в Англия към НСЗ, са предоставени в справочните услуги на Националната служба по здравеопазване:

<http://www.nhs.uk/servicedirectories/Pages/ServiceSearch.aspx>

Дирекцията за Северна Ирландия е:

www.hscni.net

Дирекцията за Шотландия е:

<http://www.nhs24.com/content/default.asp?page=s11>

Дирекцията за Уелс е:

<http://www.wales.nhs.uk/ourservices/directory>

Вашето право на обезщетения за здравни грижи при преместване в рамките на Европа

Ако се отседнали или пребивавате в друга държава от Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария, вие и вашето семейство можете да се възползвате от услугите на общественото здравеопазване, предоставяни там. Това не означава непременно, че лечението ще бъде безплатно; това зависи от националните правила.

Ако планирате временен престой (екскурзия, бизнес пътуване и т.н.) в друга държава от ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария, кандидатствайте за Европейска здравноосигурителна карта (ЕЗОК) преди заминаване. Допълнителна информация за ЕЗОК и начина на кандидатстване за такава карта е налична на адрес: <http://ehic.europa.eu>.

Ако планирате постоянно преместване в друга държава от ЕС, можете да намерите допълнителна информация за вашите права във връзка със здравеопазването на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Глава III: Парични обезщетения за болест

Кога имате право на парични обезщетения за болест?

Законово установено обезщетение за отпуск по болест

Може да има възможност да получите законово установено обезщетение за отпуск по болест от вашия работодател, ако сте извършили определена работа по трудовия си договор и:

- сте болни най-малко четири поредни дни (включително почивни дни и банкови неработни дни, както и дни, в които обикновено не работите); и
- имате среден седмичен доход, равняващ се най-малко на минималния размер на доходите.

Помощ за заетост и подпомагане

Помощта за заетост и подпомагане беше въведена през октомври 2008 г., когато тя замести обезщетението за неработоспособност за всички нови заявители. Можете да заявите помощ за заетост и подпомагане: ако сте неработоспособни поради заболяване или увреждане, ако периодът на заболяването е четири или повече дни; както и ако нямате право на плащане на законово установено обезщетение за отпуск по болест от работодателя за този период. За първите три дни на неработоспособността обезщетение не се плаща.

Условията за осигурителни вноски са следните:

- от ноември 2010 г. трябва да сте плащали вноски от клас 1 или от клас 2 през една от последните две данъчни години, предхождащи заявяването на обезщетение; и вашите доходи за тази година трябва да се равняват най-малко на 26-кратния размер на по-ниския размер на доходите за тази година;
- трябва да сте платили или да са ви кредитирани вноски от клас 1 или клас 2 или комбинация от двете, равняващи се най-малко на 50-кратния размер на минималните доходи за всяка от двете данъчни години (от 6 април до 5 април), приключили преди началото на годината на обезщетение (от първата неделя през януари до съботата преди първата неделя през януари следващата година), в която е подадено заявлението.

Какво е покритието?

Вашият работодател е задължен да плаща законово установено обезщетение за отпуск по болест за най-много 28 седмици в даден период на неработоспособност. Ако все още сте болни, когато задължението на вашия работодател да плаща законово установено обезщетение за отпуск по болест изтече, ще имате възможност да заявите помощ за заетост и подпомагане от Службата по труда и пенсиите. За повече информация вижте Глава V относно помощта за заетост и подпомагане

Как се осъществява достъпът до парични обезщетения за болест?

За първите седем дни от болестта вашият работодател не може да изисква да представите медицинско свидетелство, че сте болни. Работодателят може да поиска да попълните декларация по негов образец или формуляр SC2, който може да бъде получен от кабинет на общопрактикуващ лекар или от интернет страницата на Кралската служба за приходи и митници.

Ако сте болни повече от седем дни, вашият работодател може да поиска медицинско свидетелство, за да оправдае плащането на законово установено обезщетение за отпуск по болест. Право на работодателя е да реши дали сте неработоспособни. Медицинско свидетелство от общопрактикуващ лекар е убедително доказателство, че сте болни, и обикновено се приема, освен ако няма данни, доказващи противното.

Можете да получите свидетелство също от лице, което не е практикуващ лекар, например от зъболекар, право на работодателя обаче е да реши дали това свидетелство е приемливо, или не. Ако работодателят има съмнения, може все пак да поиска медицинско свидетелство от общопрактикуващ лекар.

Вашето право на парични обезщетения за болест при преместване в рамките на Европа

Като общо правило, паричните обезщетения за болест (т.е. обезщетенията, предназначени по принцип да заменят доходи, които са преустановени поради болест) винаги се изплащат според законодателството на държавата, в която сте осигурени, независимо от това къде пребивавате или сте отседнали.*

При преместване в друга държава от Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария, когато трябва да бъдат изпълнени определени условия за получаване на право на обезщетения за болест, компетентната институция (т.е. институцията в държавата, в която сте осигурени) трябва да вземе предвид осигурителните периоди, периодите на пребиваване или на стаж, които сте завършили съгласно законодателството на някоя от гореспоменатите държави. По този начин се гарантира, че лицата няма да загубят своето осигурително покритие за болест, когато сменят работодателя и се преместват в друга държава.

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Някои специални парични обезщетения без плащане на вноски се предоставят изключително в държавата, в която пребивава съответното лице следователно не са "преносими". Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

Глава IV: Обезщетения за майчинство и бащинство

Обезщетения за майчинство и бащинство

Законово установено обезщетение за отпуск по майчинство

Повечето работещи бременни жени може да имат право да получават законово установено обезщетение за отпуск по майчинство от своя работодател. То е платимо за период до 39 седмици, започващ най-рано 11 седмици преди очакваната седмица на раждане. Можете да изберете кога да спрете работа, но вашият законово установен отпуск по майчинство може да започне най-късно на деня след раждането на вашето бебе.

Можете да работите до десет дни, без да загубите законово установеното обезщетение за отпуск по майчинство. Тези „дни за поддържане на връзка“ ви позволяват да запазите контакта с вашето работно място и, например, да получите обучение преди да се върнете. Дните за поддържане на връзка могат да бъдат ползвани само с вашето съгласие и съгласието на вашия работодател.

За да отговаряте на условията, трябва да сте работили за същия работодател без прекъсване 26 седмици до петнадесетата седмица преди очакваната седмица на раждане (квалифициращата седмица).

Също така средният ви седмичен доход трябва да бъде най-малко равен на минималния размер на доходите за целите на националното осигуряване.

Обезщетение за майчинство

Обезщетение за майчинство можете да получите единствено ако не можете да получите законово установеното обезщетение за отпуск по майчинство, ако сте били заети или самостоятелно заети и сте имали среден доход, най-малко равен на прага за обезщетение за майчинство, приложим в началото на вашия контролен период.

За да отговаряте на условията, трябва да сте били заети и/или самостоятелно заети най-малко 26 седмици от вашия 66-седмичен контролен период. Не е необходимо тези 26 седмици да бъдат поредни. Контролният период е 66-седмичният период, течащ до и включващ седмицата, предхождаща очакваната седмица на раждане на вашето бебе.

Прагът за обезщетение за майчинство е 30 GBP (33 €) на седмица, така че вие трябва да печелите средно най-малко 30 GBP (33 €) на седмица. Вашите средни седмични доходи се изчисляват въз основа на доходите през които и да е 13 седмици в рамките на контролния период (доходите през контролния период). Ако отговаряте на правилото за заетост и правилото за доходи, ще имате право на обезщетение за майчинство за максимум 39 седмици.

Ще можете да работите десет дни по време на периода на изплащане на обезщетение за майчинство, без да загубите каквато и да е част от обезщетението си за майчинство. Тези дни ще се наричат „дни за поддържане на връзка“. Тези дни ще ви позволят да запазите контакта с вашето работно място и, например, да получите обучение преди да се върнете. Дните за поддържане на връзка могат да

бъдат ползвани само с вашето съгласие и съгласието на вашия работодател. Тази мярка е достъпна също и за самостоятелно заети лица.

Обикновено законово установено обезщетение за гледане на малко дете от бащата

Служител, чиято партньорка очаква бебе, може да има право да получава обикновено законово установено обезщетение за гледане на малко дете от бащата след раждането на бебето. За да отговаряте на условията, трябва да сте работили за същия работодател 26 седмици до края на петнадесетата седмица преди очакваната седмица на раждане на бебето и да останете при работодателя до неговото раждане. Също така трябва да сте печелили средно поне минималния размер на доходите за целите на плащането на национални осигурителни вноски през осемседмичен период, завършващ в петнадесетата седмица преди седмицата, в която се очаква бебето да се роди.

Допълнително законово установено обезщетение за гледане на малко дете от бащата

Служител, чиято партньорка има право на законово установено обезщетение за отпуск по майчинство, обезщетение за майчинство или законово установено обезщетение при осиновяване, може да има право да получава допълнително законово установено обезщетение за гледане на малко дете от бащата, ако майката или осиновителката се е върнала на работа преди края на периода на обезщетението за майчинство или осиновяване. За да отговаряте на условията, трябва да сте работили за същия работодател 26 седмици до края на петнадесетата седмица преди очакваната седмица на раждане на бебето, и да останете при работодателя до седмицата преди началото на обезщетението. Също така трябва да сте печелили средно поне минималния размер на доходите за целите на плащането на национални осигурителни вноски през осемседмичен период, завършващ в петнадесетата седмица преди седмицата, в която се очаква бебето да се роди.

Какво е покритието?

Размерът на законово установеното обезщетение за отпуск по майчинство зависи от вашите доходи. Обезщетението се плаща максимум 39 седмици (това е посочено по-горе в раздела, но е полезно да бъде повторено тук). През първите шест седмици получавате 90 % от вашите средни брутни седмични доходи, без таван. Останалите 33 седмици се заплащат по стандартната ставка (128,73 GBP (142 €) на седмица) за законово установеното обезщетение за отпуск по майчинство или по подоходна ставка, ако тя е по-малка от стандартната ставка.

Размерът на обезщетението за майчинство, което получавате, зависи от средните ви седмични доходи. Ще получите или стандартна ставка за обезщетение за майчинство, която е 128,73 GBP (142 €) на седмица, или 90 % от вашите средни седмични доходи, ако при това изчисление се получи цифра, по-малка от 128,73 GBP (142 €). Обикновено работодателят плаща по същия начин и по същото време като при нормалното възнаграждение. Обезщетение може да се изплаща до 39 седмици.

Обикновено законово установено обезщетение за гледане на малко дете от бащата се плаща по стандартна ставка, която е 128,73 GBP (142 €) на седмица, или е 90 % от вашите средни седмични доходи, ако това изчисление е по-малко от 128,73 GBP (142 €). Можете да изберете дали да получавате такова обезщетение за една седмица или за две поредни седмици, както и кога да започнете да го получавате, от датата на раждане на бебето до най-много осем седмици след раждането.

Допълнително законово установено обезщетение за гледане на малко дете от бащата се плаща по стандартна ставка, която е 128,73 GBP (142 €) на седмица, или е 90 % от вашите средни седмични доходи, ако това изчисление е по-малко от 128,73 GBP (142 €). Можете да започнете да получавате такова обезщетение от двадесетата седмица след раждането на детето, при условие че майката на детето се е върнала на работа. Плащането приключва, когато вие се върнете на работа или в края на периода на отпуск по майчинство на майката, което от двете е по-рано.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за майчинство и бащинство?

За да получавате законово установеното обезщетение за отпуск по майчинство, трябва да кажете на вашия работодател, че възнамерявате да прекъснете работата поради бременност. Трябва да дадете на вашия работодател най-малко 28-дневно предизвестие за датата, на която възнамерявате да прекъснете работата, за да родите. Вашият работодател може да се нуждае от предизвестие в писмена форма. Трябва да дадете на работодателя си също медицински картон за бременност, който лекарят или акушерката ще ви даде около 21-вата седмица от вашата бременност.

Можете да заявите обезщетение за майчинство, когато достигнете четиринадесетата седмица преди очакваната седмица на раждане (27-мата седмица от бременността).

За да получите законово установено обезщетение за гледане на малко дете от бащата, трябва да представите на работодателя си декларация, потвърждаваща, че вие:

- имате или очаквате да имате отговорност за отглеждането на детето;
- сте биологичният баща на детето или съпруг/партньор на майката;
- отсъствате от работа, за да се грижите за детето и/или да помагате на майката.

Вашето право на обезщетения за майчинство и бащинство при преместване в рамките на Европа

Разпоредбите за координация обхващат обезщетения за майчинство и съответните им обезщетения за гледане на малко дете от бащата. Когато трябва да бъдат изпълнени определени условия за получаване на право на обезщетения, компетентната институция (т.е. институцията в държавата, в която сте осигурени) трябва да вземе предвид осигурителните периоди, периодите на пребиваване или на заетост, които сте завършили съгласно законодателството на друга държава от Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария.

Като общо правило, паричните обезщетения (т.е. обезщетенията, предназначени да заменят преустановени доходи) винаги се изплащат според законодателството на държавата, в която сте осигурени, независимо от това къде пребивавате или сте отседнали*. Обезщетенията в натура (т.е. медицински грижи, лекарства и болнично лечение) се предоставят съгласно законодателството на вашата държава по пребиваване, все едно сте осигурени там.

* Някои специални парични обезщетения, независещи от вноски, се предоставят изключително в страната на пребиваване и следователно не са „преносими“. Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Глава V: Обезщетения за инвалидност

Кога имате право на обезщетения за инвалидност?

Помощта за заетост и подпомагане замести обезщетението за неработоспособност и подпомагането на доходите, което се плаща поради заболяване или увреждане, за новите заявители от 27 октомври 2008 г.

За да получите помощта за заетост и подпомагане, трябва да имате ограничена работоспособност и да отговаряте на определени условия за национални осигурителни вноски (вж. Глава III). Ако отговаряте на тези условия, ще бъде стартирана тринадесетседмична фаза на оценяване. По време на тази фаза лекар или здравен специалист ще извърши медицинска оценка, наречена оценка на работоспособността. Освен, че определя дали имате право на обезщетение, оценката на работоспособността определя и дали следва да бъдете включени в група за дейност, свързана с трудова заетост, в която се извършва задължителна дейност с акцент върху труда, или в група за подкрепа, където няма подобно изискване.

Група за дейност, свързана с трудова заетост

Ако сте включени в групата за дейност, свързана с трудова заетост, от вас ще се очаква да участвате в интервюта, фокусирани върху трудова заетост, с вашия личен консултант. Ще получите подкрепа, която да ви помогне да се подготвите за подходяща работа. В замяна на това ще получите компонент за дейност, свързана с трудова заетост, в допълнение към основната ставка.

Група за подкрепа

Ако сте включени в групата за подкрепа, тъй като заболяване или увреждане има тежко отражение върху вашата работоспособност, от вас няма да се очаква да участвате в каквато и да е трудова заетост. Можете да го правите на доброволни начала.

Помощ за нова работа

Ако сте в групата за дейност, свързана с трудова заетост, ще се срещате редовно с личен консултант, за да обсъждате перспективите за работа. Той ще оказва помощ и ще дава консултации с:

- цели за работно място
- умения, силни страни и способности
- стъпки, които да бъдат предприети за намиране на подходяща работа

Ако откажете да ходите на интервюта, фокусирани върху трудова заетост, или да вземате активно участие в тях, това може да засегне вашето право на помощ за заетост и подпомагане.

Какво е покритието?

По време на тринадесетседмичната фаза на оценяване се изплаща основен седмичен размер до 67,50 GBP (75 €).

Седмична ставка по време на основния етап

Основният етап започва от 14-ата седмица от подаване на заявлението, ако оценката на работоспособността покаже, че заболяването или увреждането ограничава способността за работа.

Тип група

Едно лице в групата за дейност, свързана с
трудова заетост

Едно лице в групата за подкрепа

Седмичен размер

до 91,40 GBP (104 €)

до 96,85 GBP (104 €)

В повечето случаи обезщетения не се изплащат за първите три дни от подаване на заявлението.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за инвалидност?

Свържете се с местния офис на *Jobcentre Plus*. Ще ви е необходимо медицинско удостоверение от вашия лекар в подкрепа на вашето заявление

Вашето право на обезщетения за инвалидност при преместване в рамките на Европа

Компетентната институция на държавата, в която заявявате пенсия за инвалидност, ще вземе предвид осигурителните периоди или периодите на пребиваване, завършени съгласно законодателството на всяка друга държава от ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария, ако това е необходимо за придобиване на право на обезщетения за инвалидност.

Обезщетения за инвалидност ще се изплащат независимо от това къде пребивавате или къде сте отседнали в Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария.* Необходимите административни проверки и медицински прегледи обикновено ще се извършват от компетентната институция в държавата, в която пребивавате. При някои обстоятелства за такива прегледи е възможно да бъдете задължени да се върнете в държавата, която изплаща вашата пенсия, ако вашето здравословно състояние позволява това.

Всяка държава прилага своите национални критерии при определяне на степента на инвалидност. Поради това е възможно някои държави да считат дадено лице за такова със степен на инвалидност 70%, докато други въобще да не считат същото лице за инвалид съгласно своето законодателство. Това произтича от факта, че националните системи за социална сигурност не са хармонизирани, а единствено координирани от разпоредбите на ЕС.

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Някои специални парични обезщетения, независещи от вноски, се предоставят изключително в страната на пребиваване и следователно не са „преносими“. Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

Глава VI: Пенсии и обезщетения за старост

Кога имате право на обезщетения за старост?

Основната държавна пенсия е пенсия, администрирана от правителството. Тя се основава на броя квалифициращи години, натрупани посредством национални осигурителни вноски, плащани или кредитирани в течение на целия трудов живот на заявителя.

Държавната пенсия за прослужено време може да бъде заявена веднага след достигане на пенсионната възраст, определена от държавата. За мъже, родени на или преди 5 април 1959 г., тя е 65 години, а за жени, родени на или преди 5 април 1950 г. — 60 години.

Определената от държавата пенсионна възраст за жени, родени на или след 6 април 1950 г., но преди 6 април 1955 г., се увеличава от 60 на 65 години между 2010 и 2020 г. Определената от държавата пенсионна възраст за жени, родени на или след 6 април 1955 г., но преди 6 април 1959 г., е 65 години. Държавната пенсионна възраст ще се увеличи както за мъже, така и за жени от 65 на 68 години между 2024 и 2046 година.

Какво представляват квалифициращите години?

Квалифициращата година е данъчна година, в която работник има достатъчни доходи, за да плаща национални осигурителни вноски или бива третиран като платил такива вноски или като лице, на което са кредитирани такива вноски. За периода 2011—2012 г. за служител това възлиза на 53,04 GBP (59 €)

Колко квалифициращи години се изискват?

Мъже и жени, достигнали определената от държавата пенсионна възраст на или след 6 април 2010 г., се нуждаят от 30 квалифициращи години за пълна държавна пенсия.

Ако изберете да отложите заявяването на държавна пенсия с най-малко 12 поредни месеца, можете да получите плащане на еднократна сума. Това ще бъде добавка към нормалната държавна пенсия. Всички дванадесет поредни месеци трябва да се падат след 5 април 2005 г.

Фирмените пенсионни схеми могат да се различават в отделните предприятия. Вероятно схемата е от един от двата основни типа — схема, свързана с възнаграждението или схема на закупуване. При схемата, свързана с възнаграждението, полученият размер се основава на възнаграждението и броя години в схемата. При схемата на закупуване полученият размер се основава на това колко пари са платени в схемата и как тези пари са инвестирани. При пенсиониране фондът се използва за предоставяне на пенсия, обикновено чрез закупуване на анюитет (редовен доживотен доход). Работодателят е задължен да предложи възможност за включване в пенсионна схема.

Какво е покритието?

Пълната основна държавна пенсия е 102,15 GBP (113 €) на седмица за неженено лице и 163,35 (180 €) на седмица за двойка; личните обстоятелства могат да дадат отражение върху получавания размер.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за старост?

Пенсионната служба трябва автоматично да ви изпрати формуляр за заявление четири месеца преди да достигнете определената от държавата пенсионна възраст.

Вашето право на обезщетения за старост при преместване в рамките на Европа

Разпоредбите на ЕС за пенсии за старост засягат изключително държавни пенсионни схеми, а не фирмени, професионални или частни такива. Те гарантират, че:

- Във всяка държава на ЕС (включително Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария), в която сте били осигурени, вашето осигурително досие се запазва, докато достигнете пенсионната възраст в тази държава.
- Всяка държава на ЕС (включително Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария), в която сте били осигурени, ще трябва да ви изплаща пенсия за старост, когато достигнете пенсионната възраст. Размерът, който ще получите от всяка от държавите-членки, ще зависи от продължителността на вашето осигурително покритие във всяка държава.
- Вашата пенсия ще се изплаща там, където пребивавате в ЕС (включително Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария).*

Трябва да подадете своето искане в институцията за пенсионно осигуряване на държавата от ЕС (или Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария), в която живеете, освен ако никога не сте работили там. Ако случаят е такъв, следва да кандидатствате в държавата, където последно сте работили.

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Някои специални парични обезщетения без плащане на вноски се предоставят изключително в държавата, в която пребивава съответното лице следователно не са "преносими". Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

Глава VII: Обезщетения за преживели лица

Кога имате право на обезщетения за преживели лица?

Обезщетения за смърт се предоставят на мъжете и жените, чиито съпруг е починал или чиито регистриран партньор от същия пол е починал на или след 5-ти декември 2005 г.

Съществуват три различни типа обезщетения за смърт, които са платими, при условие че починалият съпруг/съпруга или регистрираният партньор отговаря на определени условия за национални осигурителни вноски.

Обезщетение за близки на починалото лице

Обезщетения за близки на починалото лице представляват еднократна твърда сума, която се изплаща на вдовици, вдовци и преживели партньори под определената от държавата пенсионна възраст или на такива над тази възраст, чиито починал съпруг или партньор не е имал право на държавна пенсия на базата на собствения си осигурителен стаж.

Надбавка за овдовял родител

Надбавката за овдовял родител е редовно плащане за мъже и жени, които имат отговарящо на условията дете, обикновено дете, за което е налице право на обезщетение за деца.

Жени, които са бременни от починалия съпруг, могат също да отговорят на условията, включително тези, които са бременни в резултат на определено третиране за изкуствено оплождане — включително донорство на яйцеклетки, сперма или ембриони.

Това правило се прилага и за жени, чиито починал партньор се е явявал и регистриран партньор. Надбавка за овдовял родител не може да се изплаща след навършване на определената от държавата пенсионна възраст.

Помощ за близки на починалото лице

Помощ за близки на починалото лице се плаща на мъже и жени, които са на възраст най-малко 45 години, но към момента на овдовяване не са достигнали определената от държавата пенсионна възраст.

Допълнителна пенсия

Допълнителната пенсия е обезщетение на базата на доходите, която зависи от доходите на починалия съпруг или партньор и може да се плаща само съвместно с надбавка за овдовял родител.

Какво е покритието?

Обезщетението за близки на починалото лице е еднократно плащане на необлагаема сума в размер на 2000 GBP (2210 €).

Надбавката за овдовял родител е редовно плащане. Увеличението за дете на издръжка, плащано за всяко дете в допълнение към обезщетението за деца, от 6 април 2003 г. е заменено с данъчен кредит за деца. Съществуващите получатели към тази дата продължават да бъдат защитени на преходни начала, при условие че тяхното право продължава. Надбавката за овдовял родител и пенсията за вдовица се изплащат по същия начин като държавните пенсии.

Помощта за близки на починалото лице се изплаща за най-много 52 седмици и се отпуска в пълен размер за овдовели лица на възраст 55 и повече години. Между 45-годишна и 54-годишна възраст се изплаща процент от пълния размер. Този процент е фиксиран и не нараства с всеки рожден ден.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за преживели лица?

Близкият на починалото лице съпруг или партньор може да кандидатства за обезщетение за смърт като попълни задната страна на смъртния акт, издаван от Регистъра на ражданията, браковете и смъртността и го изпрати до местното бюро по труда или пенсионна администрация. Тогава тази служба предоставя формуляр за заявление, който следва да бъде попълнен и върнат спешно. Това заявление може да бъде използвано също за пенсии, които може да са дължими по схемите на други държави-членки. Ако овдовелият съпруг не живее в Обединеното кралство, трябва да подаде своето заявление в институцията за пенсионно осигуряване на държавата-членка, в която той или тя живее.

Вашето право на обезщетения за преживели лица при преместване в рамките на Европа

Като цяло, правилата, които се прилагат за пенсии за преживели съпруги/съпрузи или сираци и помощи при смърт, са същите като тези, прилагани се за пенсии за инвалидност и старост (вж. глави V и VI). А именно, пенсии за преживели лица и помощи при смърт следва да се изплащат без никакво намаление, промяна или преустановяване независимо от това къде в Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария пребивава преживелият съпруг или съпруга*.

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Някои специални парични обезщетения, независещи от вноски, се предоставят изключително в страната на пребиваване и следователно не са „преносими“. Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

Глава VIII: Обезщетения при трудови злополуки и професионални болести

Кога имате право на обезщетения за трудови злополуки и професионални болести?

Обезщетение за неработоспособност

Обезщетения за неработоспособност поради производствена злополука са платими, ако се разболеете или сте получили увреждания в резултат на трудова злополука или ако заболеете от описано в закона трудово заболяване. Правото на обезщетение не зависи от размера на платените национални осигурителни вноски. Тези обезщетения не са платими на самостоятелно заети лица.

Обезщетение за трудова злополука може да бъде заявено, ако работникът е бил нает, когато се е случила злополуката, и това се е случило във Великобритания. Обезщетения за професионална болест могат да бъдат заявени, ако работникът е бил нает на длъжност, която е причинила болестта. Схемата обхваща повече от 70 болести, включително:

- болест, причинена от работа с азбест
- астма
- хроничен бронхит или емфизема
- глухота
- пневмокониоза (включително силикоза и азбестоза)
- остеоартрит на коляното при миньори във въглищни мини
- болест от списъка A11 (по-рано известна като *vibration white finger*)

Какво е покритието?

Обезщетение за неработоспособност е платимо, ако все още сте неработоспособни 15 седмици след датата на трудовата злополука или 15 седмици след настъпване на болестта. Размерът на обезщетението зависи от степента на инвалидност, оценена в проценти. Обезщетението е платимо в допълнение към обезщетения за болест и инвалидност.

Личните обстоятелства, включително възраст и тежест на увреждането, ще се отразят върху нивото на получаваното обезщетение. Това ще бъде оценено от лекар по скала от един до 100 %. За някои белодробни заболявания се изплаща размер от 100 % от подаването на заявлението.

Размерът на платимото обезщетение зависи от нивото на увреждане и варира от 30,06 GBP (33 €) на седмица за 20 % увреждане до 150,30 GBP (166 €) на седмица за 100 % увреждане.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за трудови злополуки и професионални болести?

Ако сте претърпели трудова злополука, следва веднага да уведомите вашия работодател или някой друг компетентен орган, дори и злополуката в този момент да не е изглеждала сериозна.

а всички злополуки и за повечето описани в закона болести обезщетение за неработоспособност обикновено е платимо, ако неработоспособността се оценява на 14 или повече процента. За болестите на дихателната система пневмокониоза и бисиноза обезщетения могат да се плащат за неработоспособност от най-малко 1%. За страдащи от дифузна мезотелиома, азбестоза и рак на белия дроб, дължащи се на специфично излагане на азбест на работното място, обезщетения се изплащат в 100-процентов размер. Обезщетенията се изплащат или директно на банкова сметка след всеки четириседмичен период, или авансово всяка седмица.

Във Великобритания трябва да заявите обезщетение, като попълните формуляр, достъпен във вашия местен офис на Jobcentre Plus. В Северна Ирландия заявления трябва да се отправят към Клона за производствени злополуки на Агенцията за социална сигурност, Castle Court, Royal Avenue, Belfast BT1 1SD.

Вашето право на обезщетения за трудови злополуки и професионални болести при преместване в рамките на Европа

Разпоредбите на ЕС за обезщетения във връзка с трудови злополуки или професионални болести са много подобни на разпоредбите за обезщетения за болест (вж. раздели II и III). В рамките на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария, ако пребивавате или сте отседнали в държава, различна от тази, в която сте осигурени за трудови злополуки и професионални болести, вие обикновено имате право да получавате здравни грижи там във връзка с трудова злополука или професионална болест; паричните обезщетения обикновено се изплащат от институцията, която ви осигурява, дори ако пребивавате или сте отседнали в друга държава.*

Когато трябва да бъдат изпълнени определени условия за получаване на право на обезщетения във връзка с трудова злополука или професионална болест, институцията, в която сте осигурени, трябва да вземе предвид осигурителните периоди, периодите на пребиваване или на заетост, които сте завършили съгласно законодателството на други държави от Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария. По този начин се гарантира, че гражданите няма да загубят своето осигурително покритие, когато сменят работодателя и се преместят в друга държава.

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Някои специални парични обезщетения без плащане на вноски се предоставят изключително в държавата, в която пребивава съответното лице следователно не са "преносими". Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

Глава IX: Семейни обезщетения

Кога имате право на семейни обезщетения?

Обезщетение за деца

Обезщетението за деца е парично обезщетение, платимо, ако сте отговорни за едно или повече деца на възраст под 16 години или на възраст до 20 години, ако детето провежда редовен цикъл на образование (но не и образователна степен или друг курс на висше образование) или одобрен неплатен стаж. Няма условия за осигурителни вноски, но вие обикновено трябва да се намирате, да сте постоянно пребиваващи и да имате право да пребивавате в Обединеното кралство.

Данъчен кредит за деца

Това е свързано с дохода плащане в подкрепа на семейства с деца. Можете да го заявите, ако вие или вашият партньор сте отговорни за едно или повече деца на възраст под 16 години или до 20 години, които обичайно живеят с вас, или ако детето провежда редовен цикъл на образование (но не и образователна степен или друг курс на висше образование) или одобрен неплатен стаж. Няма условия за осигурителни вноски, но вие и вашият партньор, ако имате такъв, трябва обичайно да се намирате, да имате право на пребиваване и обикновено да пребивавате в Обединеното кралство.

Какво е покритието?

Има два различни размера обезщетение за деца, като по-високият размер е за вашето най-голямо (или единствено) дете.

- 20,30 GBP (22 €) за най-голямото дете; и
- 13,40 GBP (15 €) на седмица за всяко следващо дете.

Как се осъществява достъпът до семейни обезщетения?

Заявления за обезщетение за деца се подават в службата за обезщетения за деца към Кралската служба за приходи и митници, като по възможност се прилагат актовете за раждане на децата. Формуляри за заявление могат да бъдат получени от службата за обезщетения за деца към Кралската служба за приходи и митници или от горещата линия за обезщетение за деца.

Заявления за данъчен кредит за деца се подават в Кралската служба за приходи и митници, служба „Данъчни кредити“. Формуляри за заявление могат да бъдат получени от горещата линия за данъчни кредити.

Вашето право на семейни обезщетения при преместване в рамките на Европа

Характеристиките и размерите на семейните обезщетения се различават значително между отделните държави.* Поради това за вас е важно да знаете коя държава е отговорна за предоставянето на тези обезщетения и какви са условията за получаването им. Можете да намерите общите принципи за определяне на

* Някои специални парични обезщетения, независещи от вноски, се предоставят изключително в страната на пребиваване и следователно не са „преносими“. Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

компетентното законодателство на адрес
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=bg>.

Държавата, която е отговорна за изплащане на семейни обезщетения, трябва да вземе предвид осигурителните периоди, завършени съгласно законодателството на всяка друга държава от Европейския съюз, включително Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария, ако това е необходимо за удовлетворяване на условията за предоставяне на право на обезщетение.

Ако дадено семейство има право на обезщетения съгласно законодателството на повече от една държава, то по принцип ще получи най-високия размер на обезщетенията, предвиден съгласно законодателството на една от тези държави. С други думи, семейството се разглежда все едно всички засегнати лица пребивават или са осигурени в държавата с най-благоприятното законодателство.

Семейни обезщетения не могат да се изплащат два пъти за един и същ период и за един и същ член на семейството. Има правила за предимство, които уреждат преустановяването на обезщетения от една държава до размера на тези, изплащани от държавата, която е основно компетентна за плащането.

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Глава X: Безработица

Кога имате право на обезщетения за безработица?

Помощ за търсещите работа

За да получавате основаната на вноски помощ за търсещите работа, трябва да отговоряте на две условия за национално осигуряване:

- първо, трябва да сте плащали вноски от клас 1 върху доходи, равни най-малко на 26-кратния размер на минималния доход през една от двете приложими данъчни години, на които се основава вашето заявление. По отношение на това условие не се вземат предвид кредитите.
- Второ, трябва да сте плащали или да са ви кредитирани вноски от клас 1 върху доходи, равни най-малко на 50-кратния размер на минималния доход през двете приложими данъчни години, на които се основава вашето заявление. По отношение на това условие кредитите се вземат предвид.

За тези обезщетения се допускат само национални осигурителни вноски, платени от служители. Вноски, платени от самостоятелно заети лица, не се вземат предвид.

От вас ще се изисква да сте работоспособни и готови за работа. Вие ще бъдете поканени също да попълните споразумение за търсене на работа, излагащо стъпките, които трябва да бъдат предприети за търсене на работа. За да продължите да получавате обезщетенията, ще трябва да посещавате редовни прегледи за търсене на работа, обикновено на всеки две седмици. След 13 седмици има по-продължителен преглед.

Основаната на вноски помощ за търсещите работа е лично обезщетение — не се изплащат допълнителни суми за партньори или деца на издръжка. То се плаща независимо от състоянието и от повечето доходи, макар че може да бъде намалено с доходи от работа на непълнен работен ден. Плащането му може да се повлияе също ако получавате професионална или лична пенсия.

Какво е покритието?

Основаната на вноски помощ за търсещите работа се плаща до 182 дни, ако сте безработни, работоспособни и на разположение за започване на работа, и ако активно търсите работа. Помощта за търсещите работа обикновено се плаща на всеки две седмици, директно на вашата банкова сметка, сметка в дружество за жилищни заеми или сметка в пощенски клон.

Основана на вноски помощ за търсещите работа

Максималните седмични ставки са:

Възраст	Размер
Възраст 16—24 години	53,45 GBP (59 €)
Възраст 25 и повече години	67,50 GBP (75 €)

В повечето случаи обезщетение не се изплаща за първите три дни от подаване на заявлението.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за безработица?

Ако станете безработни, трябва незабавно да заявите помощ за търсещите работа в местния център за работа към офиса на *Jobcentre Plus* във Великобритания или, в Северна Ирландия, в местната служба за работа и обезщетения/служба за социална сигурност. Адресите на всички тези служби са на разположение в местния пощенски клон.

Вашето право на обезщетения за безработица при преместване в рамките на Европа

Обикновено държавата-членка, в която сте наети на работа, е отговорна за предоставянето на обезщетения за безработица. Прилагат се специални разпоредби за погранични работници и други презгранични работници, които са пребивавали в държава-членка, различна от тази, в която работят.

Осигурителните периоди или периодите на заетост, завършени в други държави на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария, могат да се използват за изпълняване на условията за вноски.

Ако желаете да търсите работа в друга държава от Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария, можете при определени условия да пренесете тези обезщетения за ограничен период от време.*

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Някои специални парични обезщетения, независещи от вноски, се предоставят изключително в страната на пребиваване и следователно не са „преносими“. Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

Глава XI: Минимални средства

Кога имате право на обезщетения във връзка с минимални средства?

Редица обезщетения, основани на оценка на средствата, представляват финансова помощ за хората, чиито доход и спестявания от всички източници са под определени нива. За получи право, заявителят трябва да има право да пребивава в Обединеното кралство и да бъде обичайно пребиваващ в Обединеното кралство, Остров Ман, Англо-нормандските острови и Република Ирландия (общата зона за пътуване).

Какво е покритието?

Държавен пенсионен кредит

Държавният пенсионен кредит предоставя равнище на минимален доход. Квалифициращата възраст постепенно се увеличава от 60 на 65 години в периода между април 2010 г. и април 2020 г. Получаваният размер зависи от личните обстоятелства, средствата, които вече постъпват в домакинството и размера на държаните спестявания и инвестиции.

Подпомагане на доходите

Подпомагането на доходите осигурява помощ в минимален размер на тези между 16-годишна възраст и възрастта за право на държавен пенсионен кредит, които не могат да работят на пълен работен ден и чиито доходи, включително обезщетенията за социална сигурност, както и състоянието им, са под посочено в законодателството равнище.

Основана на доходи помощ за търсещите работа

Основаната на доходи помощ за търсещите работа осигурява помощ в минимален размер за безработни лица, чиито доходи и състояние са под посочено в законодателството равнище. Обезщетението е достъпно за тези, които са изчерпали основаното на вноски обезщетение за безработица в Обединеното кралство, както и за тези, които нямат право на това обезщетение.

Основана на доходи помощ за заетост и подпомагане

Основаната на доходи помощ за заетост и подпомагане предоставя минимално равнище на помощ за лица със заболяване или увреждане, което засяга тяхната работоспособност и чиито доход и състояние са под дадено равнище, определено в законодателството. Обезщетението се предоставя на тези, които нямат право на основаното на вноски обезщетение за болест или инвалидност.

Намаление на местни данъци

Намаление на местни данъци може да бъде заявено, ако заявителят плаща местни данъци и неговите/нейните доходи и състояние (спестявания и инвестиции) са под определено равнище.

Обезщетение за жилищно настаняване

Обезщетение за жилищно настаняване може да бъде платимо на хора, които се нуждаят от финансова помощ, за да плащат целия наем или част от него, и чиито доходи и състояние (спестявания и инвестиции) са под определено равнище.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за минимални средства?

Свържете се с местен офис на *Jobcentre Plus*, за да заведете искане или да потърсите допълнителен съвет.

Вашето право на обезщетения за минимални средства при преместване в рамките на Европа

Някои парични обезщетения, които не зависят от вноски, се предоставят само в страната, в която пребивава бенефициентът, и поради това не могат да се „изнасят“ в друга страна. Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

Правилата на ЕС за координация се прилагат единствено за социална сигурност, не за социални помощи.

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Глава XII: Дългосрочни грижи

Кога имате право на дългосрочни грижи?

Помощ за дългосрочни грижи се предоставя чрез система за социални грижи (обезщетения в натура) и чрез системата за социална сигурност (независещи от вноски парични обезщетения за увреждане) за хора, които имат определени физически, когнитивни или възрастови заболявания и които се нуждаят от помощ за лични грижи или ежедневни дейности. Помощта се финансира от държавата и се отпуска на хора с неограничено право да останат в Обединеното кралство.

Компетентност за социални грижи (обезщетения в натура) е предоставена на Шотландия, Уелс и Северна Ирландия.

Какво е покритието?

Системата за социални грижи в Англия предоставя грижи и помощ чрез система, основана на оценка на средствата, която на местно равнище се прилага от местните органи. Социалните грижи могат да се предоставят по домовете на хората (напр. домашни грижи, доставка на храна по домовете и специални помощни средства и оборудване), грижи с настаняване в домове или домове за медицински грижи, дневни центрове и болници. Имайте предвид, че системата за социални грижи не спада към правилата на ЕС за координиране на социалната сигурност.

За грижите с настаняване в домове в Англия, хората с активи (включително стойността на семейния дом над 23 250 GBP (25 691 €)) не получават държавна помощ и трябва сами да финансират грижите за себе си. Равнището и видът на държавната помощ за хора с активи под този праг зависят от техните нужди и доходи.

Хора, които не се нуждаят от грижи с настаняване в дом и които получават грижи или други услуги от местните органи, трябва да плащат такси в разумен размер, зависещи от възможността да плащат и по преценка на местния орган.

Паричните обезщетения за увреждане за хора, които се нуждаят от помощ за лични грижи, не зависят от оценка на средствата. Следните обезщетения за социална сигурност могат да бъдат отпуснати на хора, нуждаещи се от дългосрочни грижи, и на лицата, които полагат грижи за тях:

Помощ за издръжка при инвалидност

Ако е необходима помощ за лично обслужване или ако срещате трудности при ходене поради физическо или умствено увреждане и сте на възраст под 65 години, може да имате право на помощ за издръжка при инвалидност. Помощта за издръжка при инвалидност може да се изплаща в допълнение към други обезщетения и няма условия за осигурителни вноски. Понастоящем има условия, свързани с пребиваването и присъствието в Обединеното кралство. Помощта за издръжка при инвалидност се плаща директно на сметка в банка, в дружество за жилищни заеми или друга сметка, по избор на получателя.

Помощ за придружител

Ако сте на възраст 65 или повече години и се нуждаете от помощ за лично обслужване поради физическо или умствено увреждане, може да имате право на помощ за придружител. Тя може да се плаща в допълнение към други обезщетения.

Няма условия за осигурителни вноски, но има условия, свързани с пребиваване и присъствие в Обединеното кралство.

Помощта за придружител се плаща директно на сметка в банка, в дружество за жилищни заеми или друга сметка, по избор на получателя.

Помощ за полагащо грижи лице

Помощта за полагащо грижи лице е седмично обезщетение, платимо на лице, което прекарва най-малко 35 часа седмично в грижи за лице, получаващо помощ за издръжка при инвалидност със средна или най-висока ставка за получаване на помощ за лично обслужване, помощ за придружител в равностоен размер или помощ за постоянен придружител. Помощта за полагащо грижи лице може да се отрази върху плащането на други обезщетения, има ограничение върху доходите и тя не е платима на редовни студенти. Няма условия за осигурителни вноски, но има условия, свързани с пребиваване и присъствие в Обединеното кралство, които сте задължени да изпълнявате.

Помощта за полагащо грижи лице се плаща директно на сметка в банка, в дружество за жилищни заеми или друга сметка, по избор на получателя.

Как се осъществява достъпът до дългосрочни грижи?

За достъп до услугите за социални грижи (обезщетения в натура), се свържете с отдела за социални услуги в кметството и поискайте оценка на нуждата от здравни и социални грижи.

За да заявите парични обезщетения за увреждане, се свържете с Линията за въпроси относно обезщетенията: 0800 88 22 00. Това е поверителна безплатна телефонна линия за хора с увреждания и лица, полагащи грижи.

Вашето право на дългосрочни грижи при преместване в рамките на Европа

Обезщетенията за дългосрочни грижи също попадат в обхвата на правилата на ЕС за координация на социалната сигурност, по същия начин като обезщетенията за болест. Паричните обезщетения за дългосрочни грижи се изплащат според законодателството на държавата, в която сте осигурени, независимо от това в коя държава пребивавате или сте отседнали.*

Обезщетенията за дългосрочни грижи в натура се предоставят съгласно законодателството на държавата, в която пребивавате или сте отседнали, все едно сте осигурени в тази държава.

Допълнителна информация за координацията на социалноосигурителните права при преместване или пътуване може да бъде намерена на адрес <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Някои специални парични обезщетения, независещи от вноски, се предоставят изключително в страната на пребиваване и следователно не са „преносими“. Тези обезщетения са изброени в Приложение II в края на настоящия наръчник.

Приложение I: Полезни адреси и интернет страници

По-подробна информация относно квалифициращите условия и отделните парични обезщетения в Обединеното кралство може да бъде получена от местните служби на Jobcentre Plus. Адресът на най-близката служба можете да намерите тук:

http://www.direct.gov.uk/en/Employment/Jobseekers/ContactJobcentrePlus/DG_186347

За въпроси относно социалната сигурност, касаещи повече от една държава на ЕС, можете да търсите връзка с институция в Европа в Директорията на институциите, поддържана от Европейската комисия и достъпна на адрес: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>

Във Великобритания запитванията, свързани с отражението на осигуряването в две или повече държави върху обезщетенията и пенсиите, следва да се отправят към:

Department for Work and Pensions (Служба по труда и пенсиите)

International Pension Centre (Международен пенсионен център)

Tyneview Park

Newcastle upon Tyne

Обединено кралство

NE98 1BA

Тел.: (44-191) 218 77 77

Електронна поща:

Пишете до: TVP-IPC-Customer-Care@thepensionservice.gsi.gov.uk

Допълнителна информация можете да получите също от уебсайта на Службата по труда и пенсиите: <http://www.dwp.gov.uk>

Информация относно обезщетения за деца можете да получите в интернет на адрес: <http://www.hmrc.gov.uk>

или от:

Her Majesty's Revenue and Customs (Кралска служба за приходи и митници)

Child Benefit Office (Служба за обезщетения за деца)

PO Box 1

Newcastle upon Tyne

NE88 1AA

Обединено кралство

Тел.: 0845 302 1444

Ако живеете извън Обединеното кралство, моля позвънете на телефон 00 44 191 225 10 00.

Информация относно данъчен кредит за деца можете да получите в интернет на адрес: <http://www.hmrc.gov.uk/taxcredits>

или от

Her Majesty's Revenue and Customs (Кралска служба за приходи и митници)

Tax Credit Office (Служба „Данъчни кредити“)

Preston

PR1 4AT

Обединено кралство

Тел.: 0845 300 3900 (Англия, Шотландия и Уелс)

Тел.: 0845 603 2000 (Северна Ирландия)

Ако живеете извън Обединеното кралство, позвънете на телефон 00 44 -289 053 8192.

Допълнителна информация относно здравните услуги във Великобритания и Северна Ирландия и как да се възползвате от тях може да бъде получена по-долу:

В Англия от основния тръст за първични грижи (РСТ). Данните за контакт за вашия РСТ можете да намерите в интернет на този линк:

www.nhs.uk/ServiceDirectories/Pages/ServiceSearchAdditional.aspx?SearchType=PCT&ServiceType=Trust

В Шотландия от НЗС 24 — телефон 08454 2242424 или посетете уеб страницата на: www.nhs24.com

В Уелс от пряката НЗС в Уелс — телефон 0845 4647 или посетете тяхната уеб страница на www.nhsdirect.wales.nhs.uk/

В Северна Ирландия от Агенцията за здравни услуги — телефон 028 90324431 или посетете тяхната уеб страница на <http://www.nidirect.gov.uk/index/information-and-services/health-and-well-being.htm>

Приложение II: Специални парични обезщетения независещи от вноски

Някои обезщетения за социална сигурност, наричани специални парични обезщетения, независещи от вноски¹, се предоставят изключително в държавата, в която пребивава съответното лице. Поради това не е възможно тези парични обезщетения да се „пренасят“ при преместване в друга държава в Европа, дори ако все още сте осигурени в Обединеното кралство.

Специалните обезщетения, независещи от вноски, за Обединеното кралство са:

- държавен пенсионен кредит (Закон за държавните пенсионни кредити от 2002 г. и Закон за държавните пенсионни кредити (Северна Ирландия) от 2002 г.);
- доходни обезщетения за лица, търсещи работа (Закон за лицата, търсещи работа (1995 г.) и Наредба за лицата, търсещи работа (Северна Ирландия, 1995 г.);
- подпомагане на доходите (Закон за социално-осигурителните вноски и обезщетения от 1992 г. и Закон за социално-осигурителните вноски и обезщетения (Северна Ирландия) от 1992 г.);
- помощ за издръжка при инвалидност по отношение на компонента на мобилността (Закон за социално-осигурителните вноски и обезщетения от 1992 г. и Закон за социално-осигурителните вноски и обезщетения (Северна Ирландия) от 1992 г.).

¹ В Приложение X към Регламент (ЕО) № 883/2004, както е изменен с Регламент (ЕО) № 988/2009.